

Partnerből szövetséges – A magyar–izraeli kapcsolatok dinamikája

Csicsmann László & Baranyi Tamás

Készítette: Csicsmann László, vezető kutató, MKI
Baranyi Tamás, stratégiai igazgató, MKI
2025. április 3.

Partnerből szövetséges – A magyar-izraeli kapcsolatok dinamikája

Az ellene kiadott nemzetközi elfogatóparancs ellenére érkezik Magyarországra Izrael miniszterelnöke, Benjamin Netanjáhu. Izrael számára rendkívül fontos, hogy európai partnereket (is) találjon Trump Gázai övezetre vonatkozó terveit illetően, miközben Magyarország számára a régió stabilitásának biztosítása fontos érdek. Izrael ma Magyarország egyik legszorosabb partnere a közel-keleti régióban, amelyből következik az is, hogy a jelenlegi helyzetben is komoly külpolitikai szövetségesként tekint az országra. A Kelet-Mediterráneumban formálódó görög-ciprusi-izraeli együttműködés, valamint az ún. Ábrahám-folyamatok is azt jelezhetik, hogy a közel-keleti régióban átalakuló dinamikák Izraelt és a régiót is stabilabbá tehetik a nem túl távoli jövőben. Ez pedig Magyarország számára is fontos geopolitikai érdek. Nem beszélve arról, hogy Izrael és az Amerikai Egyesült Államok is nagyon fontos szövetségesei egymásnak, amely még a Biden-adminisztráció Izrael-kritikus politikája idején sem bomlott fel. A Trump-kormányzat visszatérésével ez alapvetően olyan irányba fog változni, hogy Washington Izraelt (valamint Szaúd-Arábiát és az Emírségeket) fogja a regionális biztonság alappilléreinek tekinteni. Magyarország nem csak külpolitikai érdekek, de a több évszázados kulturális-társadalmi örökség miatt is szövetségesként tekint a közel-keleti országra. Magyarország számára ez a szövetség értékalapú és pragmatikus is: Izrael a Közel-Kelet egyik technológiai és biztonságpolitikai kulcsszereplője, és ebben a partnerségben hazánk saját regionális mozgásterét is növelni tudja.

Nemzetközi jog kontra realitáspolitika

Orbán Viktor miniszterelnök 2024 novemberében hívta meg az izraeli kormányfőt magyarországi látogatásra, éppen abban az időszakban amikor a Nemzetközi Büntetőbíróság elfogatóparancsot adott ki a Hamász vezetésével, valamint az izraeli miniszterelnökkel és Joav Gallánt, védelmi miniszterrel szemben. Ebben a kérdésben az európai államok rendkívül megosztottak, Magyarország mellett – többek között – Nagy-Britannia, Csehország és Románia is jelezte, hogy nem

veszik figyelembe a döntést. A magyar miniszterelnök kijelentette, hogy a „felháborítóan pimasz és cinikus döntésnek” Magyarországon „semmilyen hatálya nem lesz”. Az ICC eredetileg azért jött létre, hogy a békekötések utáni rendezést segítse elő. Ezzel szemben Netanjáhu elfogatóparancsával kapcsolatban gyakori ellenérv, hogy a háború közben történtő elfogatóparancs kiadása elsősorban nyomásgyakorlási eszköz az ICC részéről és nem vezet a konfliktus lezárásához, sőt, megnehezíti a békekötést. Ebben az esetben ugyanis az érintett felek legalább egyike ellenérdekeltté válik a konfliktus lezárásában. Budapest épp ezért ellenzi a Netanjáhuval szembeni elfogatóparancsot, ugyanis az nem segíti elő a béke létrejöttét és így destabilizálja a regionális folyamatokat is.

Közös biztonsági kihívások: A migrációs válság és a terrorellenes együttműködés

Magyarország és Izrael viszonya az elmúlt három és fél évtizedben töretlenül fejlődött, a negyedik és ötödik Orbán-kormány alatt a partneri kapcsolatok szövetségesi viszonyra alakultak, amelyet Benjamin Netanjáhu mostani, 2025. április 2. és 6. között esedékes hivatalos látogatása is megerősít.

A magyar–izraeli kapcsolatok elmélyülésében jelentős szerepet játszott a 2015-ös, Európát érintő migrációs válság közös interpretációja. Magyarország és a térség államai abban az időszakban kvázi egyedül maradtak a határok védelmében. Az Iszlám Állam Szíriában és Irakban területeket foglalt el és 2014-ben kikiáltotta a kalifátust, amelyhez – többek között – európai muszlim állampolgárok is csatlakoztak. Izrael az a közel-keleti állam, amely a destabilizálódást és a radikális szervezetek térnyerését saját határai mentén tapasztalhatta. A visegrádi négyek és Izrael első állam- és kormányfői csúcstalálkozóját Budapesten tartották 2017-ben, amelynek során az öt ország által kiadott nyilatkozat megerősítette azt a magyar álláspontot, hogy a migrációs válságot helyben, a Közel-Keleten kell kezelni, ehhez azonban Európának minden segítséget meg kell adnia. Mára az európai országok álláspontja javarészt felzárkózott a magyar diplomácia migrációval kapcsolatos véleményéhez. Ugyanakkor a tartós tömeges bevándorlás Európát Izrael- és zsidóellenessé tette, hiszen az utóbbi időszakban Franciaországban négyszeresére, Németországban és Nagy-Britanniában pedig kétszeresére nőtt az antiszemita támadások száma. Magyarországon azonban zérótolerancia van az antiszemitizmussal kapcsolatban, és azáltal (is), hogy Magyarország megállj parancsolt az illegális migrációnak, ma Magyarország az egyik legbiztonságosabb országok egyike a zsidó közösségek számára. Jichák Hercog izraeli államelnök 2025 februári budapesti látogatásán

Sulyok Tamás köztársasági elnökkel találkozott, amelynek keretében Magyarország megerősítette az antiszemitizmus elleni nemzetközi kiállást.

Geopolitikai szövetség konzervatív alapokon

Trump első ciklusa további lökést adott a magyar-izraeli-amerikai háromszög keretében zajló együttműködésnek, amelyben a három vezető közötti személyes kapcsolat, és a konzervatív értékek mentén kialakult ideológiai szövetség is szerepet játszott. Ennek egyik példája, hogy idén februárban Netanjáhu pártja, a Likud megfigyelő tagként csatlakozott a Patrióták Európáért politikai szövetséghez, amelynek a Fidesz alapítótagja.

Magyarország kiemelt támogatója volt az első Trump elnökség Közel-Kelet politikájának, amelynek keretében Washington elismerte Jeruzsálemet Izrael fővárosaként. Magyarország az első európai uniós tagállamként nyitott külgazdasági képviseletet Jeruzsálemben 2019-ben. A magyar diplomácia a régió stabilitását illetően az amerikai törekvéseket támogatja. Ennek példája, hogy Magyarország 2020-ban kiemelkedő támogatást nyújtott az ún. Ábrahám-egyezmények létrejöttében, amelynek keretében Izrael és négy arab állam bilaterális kapcsolatokat létesítettek. Szijjártó Péter egyedüli külföldi külügyminiszterként vehetett részt a washingtoni aláírási ünnepségen. Magyarország a keleti nyitás által a térség valamennyi államával – beleértve Iránnal is – relatív kiegyensúlyozott kapcsolatokat ápol, és jelentős diplomáciai erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy az Ábrahám-egyezmények bővüljenek és tartalommal töltődjenek meg. Az Ábrahám-egyezmények egyáltalán nem csak magáról a normalizációról szólnak: egy folyamatot jelölnek, melyben – főként, ha Szaúd-Arábia is csatlakozna – az Öböl erőforrásait vasúton és csővezetéken át lehetne vezetni az egész Arab-félszigeten. Ez csökkentené a kitettséget a Vörös-tengeren (a húsz lázadók miatt) és diverzifikálná az ellátást. Ezt követően az áru Izraelen és Libanonon keresztül juthatna a Kelet-Mediterráneumon keresztül Kelet-Európába. Az India-Közel-Kelet gazdasági folyosó (IMEC) elképzelését még a Biden-adminisztráció alatt jelentették be Újdelhiben a G20 csúcstalálkozóján 2023 szeptemberében. Ez nemcsak Európa energiaellátásában lehetne egy újabb biztos pont, de az egész régiót stabilizálná, mert mindenki a szisztéma fenntartásában válna érdekeltté. Az Ábrahám-folyamat így nem pusztán egy egyezmény maradna, hanem egy igazi geopolitikai átalakító erővel

bíró beruházássá válna, ami összekötné a Közel-Keletet Kelet-Európával. Mindehhez szükség volna arra is, hogy Szaúd-Arábia csatlakozzon az Ábrahám-egyezményekhez – ez eddig azért nem történt meg, mert a szaúdiak félnek a belpolitikai és regionális következményektől.

Izrael melletti határozott kiállás az ENSZ-ben és az EU-ban

A magyar diplomácia már a Hamász által elkövetett terrortámadások előtt is szembehelyezkedett az Izraelt elítélő európai és nemzetközi narratívákkal, és megerősítette a zsidó állam melletti kiállását. Budapest több alkalommal megvétózta az Izraelt elítélő határozattervezeteket is. Így például 2024 júliusában a leköszönő EU Bizottság külügyi és biztonságpolitikai képviselője által megfogalmazott határozatot, amely elítéli a független palesztin állam létrehozását elutasító izraeli törvényt. Magyarország többször megismételte azt az álláspontját, hogy nem Izrael eskalálta a közel-keleti helyzetet, hanem annak kialakulásért a Hamász nevű terrorszervezet tehető felelőssé. A terrortámadás kapcsán pedig a magyar állam magát is áldozatnak tekinti, hiszen október 7-én négy izraeli-magyar kettős állampolgárt ejtett túszul a Hamász, akik közül egyikük életét veszítette.

Magyarország nemcsak Brüsszelben, hanem az Egyesült Nemzetek Szervezetében elfogadott, Izraelt elítélő határozatok kapcsán is kiállt Izrael mellett, és nemmel szavazott. Például 2024 májusában Magyarország azon kilenc állam között volt, amelyek nem támogatták az ENSZ Közgyűlés Izraelt elítélő határozatát a palesztin államiság elutasításával kapcsolatosan. Magyarország 1988-ban ugyan a keleti tömb részeként elismerte a Palesztin Felszabadítási Szervezet (PFSZ) függetlenségi deklarációját, ugyanakkor ellenez minden olyan lépést – például a Palesztin Államnak a teljes jogú tagságát az ENSZ-ben – amely egyoldalúan, az Izraellel való tárgyalások nélkül próbálja előmozdítani a kétállamos megoldás megvalósítását. Ennek azonban már alig van realitása, és az ún. oslói folyamat is már lényegében a múlté. Ha Izrael saját önvédelméről van szó, az ország továbbra sem veszi figyelembe a nemzetközi jogot és egyelőre nem tűnik valószínűnek, hogy az oslói folyamathoz és a kétállami megoldáshoz visszatérnének úgy, hogy a jelenlegi palesztin vezetéssel kell tárgyalniuk. Gázára tehát vagy felügyelet vagy egy újfajta nemzetközi megoldás várhat majd (mint amilyen az USA „levantei riviéra” terve).

A magyar diplomácia keresztényvédelmi és stabilitásfókuszú céljai

Az izraeli miniszterelnök budapesti látogatása sajátos geopolitikai dinamikák között valósul meg. A 2025 januárjában beiktatott Trump adminisztráció önálló tervvel állt elő a Gázai övezet jövőjével kapcsolatban, amelyet Netanjáhu washingtoni látogatásán jelentettek be. A terv szerint az Egyesült Államok átvenné a lerombolt övezet feletti ellenőrzést, annak több mint kétmillió lakosát részben Egyiptomba, részben Jordániába telepítenék át, és ezt követően külföldi segítséggel újjáépítenék azt. A tervre válaszként 2025 márciusában az Arab Államok Ligájának rendkívüli kairói ülésén egy olyan béketerv került előterjesztésre, amely napirenden tartja a kétállamos megoldást, illetve nem tartalmaz kellő biztonsági garanciát Izrael számára.

Március 19-én véget ért a gázai tűzszünet és Izrael újraindította a Hamász elleni támadást, elsősorban amiatt, mert a terrorista szervezet elutasította a fegyvernagyvadás első szakaszának meghosszabbítását. Az iszlám böjti hónap végével esedékes ünnepen, az Eid al-Fitr napján a Hamász bejelentette, hogy hajlandó hetente öt tűz átadására, ha cserébe a Gázai övezetbe a segélyszállítmányok újraindulnak, és leállnak az izraeli támadások. Az izraeli válasz kapcsán nem hivatalos információk szerint a pészah április 12-ei ünnepre szeretné elérni az életben maradt 22 izraeli, egy nepáli és egy thaiföldi tűz szabadon engedését. Ezen túlmenően valószínűsíthetően további 25 holttest van a Hamász és az Iszlám Dzsihád fogságában.

Energia és partnerség: a magyar–izraeli együttműködések új körvonalai

Magyarország számára kiemelten fontos, hogy a Közel-Keleten olyan tartós tűzszünet jöjjön létre, amely garantálja Izrael biztonságát. Netanjáhu látogatásának napirendi pontjai között biztosan ott szerepel az átfogó közel-keleti helyzet kérdése. Miközben támogatja Izraelt, Magyarország nem érdekelt egy, a tágabb térséget érintő eskalációban, mert ez újabb migrációs nyomást, valamint gazdasági károkat is okozhat, amelyek Magyarországot is komolyan érinthetik. Izrael jobban a régió részévé válik, hatékonyabban lehet majd az őt érintő problémákat is kezelni. Az első Trump-kormányzat eredményei, például Irak stabilizálása, az Iszlám Állam legyőzése, valamint az Ábrahám-egyezmények ebbe az irányba mutatnak. Az Ábrahám-egyezményekben az Egyesült Arab Emírségek, Bahrein, Marokkó és Szudán normalizálták kapcsolataikat Izraellel, melynek nyomán elsősorban az Emírségekkel és Marokkóval intenzívebbé váltak a kereskedelmi kapcsolatok.

A magyar diplomácia kiemelten támogatja a közel-keleti keresztény közösségeket, amely szintén témája lehet a találkozónak. Magyarország nemrégiben jelentős anyagi támogatást nyújtott a libanoni hadsereg fejlesztésére, hogy a közel-keleti állam eleget tudjon tenni a fegyverszünet keretében vállalt kötelezettségeinek. Egyes források szerint energiaügyi megállapodást is köthet a két állam, ami lehetővé teszi, hogy Magyarország Izraeltől vásároljon földgázt az elkövetkező években. Izrael, Egyiptom, valamint Ciprus részvételével regionális gázügyi együttműködés jött létre 2019-ben, amelynek keretében Kairó cseppfolyósítja az izraeli gázt, amely ezt követően kerül exportálásra. Az elmúlt másfél év azonban nem kedvezett az ezirányú gazdasági együttműködéseknek.

Magyarország izraeli kapcsolatai nem csupán kétoldalú előnyöket hordoznak, hanem egyre inkább az Európai Unión belüli geopolitikai súlynövelés eszközévé is válnak. A budapesti diplomácia következetes, Izrael-barát politikája révén Magyarország egyfajta hídszerepet tölthet be Európa és a Közel-Kelet között, amelyet az EU keleti tagállamai, illetve a mediterrán periféria is stratégiai értéként érzékelhet. A közel-keleti stabilitás, az energiahordozók diverzifikációja és a migrációs nyomás kezelése terén Magyarország olyan kapcsolati tőkével rendelkezik Izrael irányába, amely hosszabb távon is hozzájárulhat Magyarország regionális és uniós súlyának növeléséhez.